

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Светлана Христова Христова, д.м.

Катедра „Обща медицина“, Факултет „Медицина“,

Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“-Варна

относно дисертационния труд на д-р Ева Христова Иванова

на тема:

„ХОМЕОПАТИЯ В ОБЩАТА МЕДИЦИНСКА ПРАКТИКА“

за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“

Научен ръководител: проф. д-р Валентина Маджова, д.м.

1. Общо представяне на процедурата

Съгласно Заповед на Ректора на Медицински Университет-Варна № Р-109-245/09.06.2026г. съм определена да участвам в състава на Научното жури по процедура за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ на Ева Христова Иванова, докторант редовна форма на обучение с тема на дисертационния труд „Хомеопатия в общата медицинска практика“, по област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, по докторска програма „Обща медицина“.

Според решение от първото заседание на Научното жури съм определена да представя своето становище относно научния труд на д-р Ева Христова Иванова за придобиване на ОНС „Доктор“ по обща медицина.

Комплектът от материали на хартиен/електронен носител, който получих в срок напълно съответства на изискванията на Процедурата за придобиване на ОНС „доктор“ съгласно Правилника на МУ-Варна.

Дисертационният труд на д-р Ева Христова Иванова е обсъден и насочен за публична защита от Катедрения съвет на Катедрата по обща медицина при Медицински университет „Професор д-р Параскев Стоянов“-Варна съгласно чл. 26, ал. 3 и чл. 30, ал. 3 от ППЗРАСРБ и чл. 44, ал. 2 от ПРАС на МУ-Варна и Решение на ФС на Факултета по медицина.

При подробното ми запознаване с всички налични документи не установих нарушения на процедурата по присъждане на ОНС „доктор“.

1. Кратки биографични данни

Ева Христова Иванова е родена 1971 година в гр. Девня. През 1997г. се дипломира като магистър по медицина в МУ-Варна. През 2007г. придобива специалност обща медицина в системата на здравеопазването. Има придобита магистърска степен по Кинезитерапия и Публична администрация. За периода 1997-2016г посещава редица квалификационни курсове в сферата на хомеопатията. Д-р Ева Христова преминава в своя трудов стаж през всички етапи на лекарската професия. Започва като фелдшер в общинска болница в гр.Девня, впоследствие работи като лекар-ординатор в общинска болница гр. Велики Преслав. От 1999г до момента работи като лекар-хомеопат. През 2009г е назначена като хоноруван асистент, а от 2000г като асистент в Катедра Хигиена и медицинска екология. От 2016г е асистент в Катедрата по обща медицина към МУ-Варна.

3. Обща характеристика и актуалност на дисертационния труд

Представеният от д-р Ева Христова Иванова дисертационен труд на тема „Хомеопатия в общата медицинска практика“ е посветен на актуален, дискуссионен и практически значим проблем за първичната медицинска помощ-мястото на хомеопатията в общата медицинска практика и нагласите към нейното приложение сред общопрактикуващи лекари, бъдещи лекари и пациенти.

Актуалността на темата произтича от реалното присъствие на комплементарните и алтернативните методи в здравното поведение на населението и необходимостта общопрактикуващият лекар да познава не само прилаганата конвенционална терапия, но и всички допълващи методи, които пациентът използва. Особено значение в този контекст имат информираният избор, безопасността, качеството на комуникацията и доверието във връзката лекар-пациент.

Дисертационният труд поставя разграничение между въпроса за специфичната терапевтична ефикасност на хомеопатичните медикаменти и реалното им използване от пациентите. Авторът насочва вниманието към нагласите, здравното поведение, клиничната комуникация и възможностите общата медицинска практика да управлява компетентно и безопасно употребата на алтернативни терапевтични методи. Този подход определя както научната, така и практическата стойност на разработката.

4.Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд на д-р Ева Христова съдържа 231 страници и е онагледена с 30 таблици, 8 фигури и има 3 приложения. Списъкът на цитираната литература включва 269 литературни източника. Структуриран е последователно и в съответствие с изискванията за разработване на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“. Литературният обзор е обширен и разглежда същността и историческото развитие на хомеопатията, нейното място сред традиционните и алтернативни методи, съществуващата научна оценка на метода, регулаторните аспекти, международното разпространение, възможностите за

интегриране в общата медицинска практика, отношението на медицинското образование към темата и влиянието на допълнителната квалификация върху нагласите на общопрактикуващите лекари.

Представени са различните позиции в научната литература и отчетен съществуващия дисонанс между устойчивото обществено използване на хомеопатията и липсата на убедителни доказателства за специфична клинична ефикасност според редица регулаторни оценки и систематични анализи. Така литературният обзор създава необходимата теоретична основа за поставения изследователски въпрос.

5. Актуалност на темата, методология и целесъобразност на целите и задачите

Целта на дисертационния труд е ясно формулирана-да бъдат проучени, анализирани и оценени нагласите на общопрактикуващи лекари, студенти по медицина, стажант-лекари и пациенти относно прилагането на хомеопатията като лечебен и профилактичен метод в общата медицинска практика. За реализирането ѝ са поставени пет конкретни задачи, насочени към проучване на интереса и отношението към хомеопатията, обхвата на нейното приложение от ОПЛ, причините за използването или неизползването ѝ, знанията и желанието за обучение и степента на доверие във връзката лекар-пациент по отношение на използването на комплементарни и алтернативни методи. Към поставените задачи са формулирани съответни работни хипотези.

Проведено е анкетно проучване сред три основни целеви групи-общопрактикуващи лекари, студенти по медицина и стажант-лекари, както и пациенти. Използвани са три оригинално разработени анкети, адаптирани към спецификата на всяка група, но съдържащи и идентичен блок от 13 твърдения, оценявани чрез 5-степенна Ликертова скала. Това позволява сравнителна оценка на нагласите между отделните групи.

За статистическата обработка е използван подходящ комплекс от дескриптивни и аналитични методи. Приложени са Kruskal-Wallis тест, post-hoc анализ на Conover-Iman с корекция на Bonferroni, корелационен анализ на Spearman, χ^2 тест на Pearson, точен тест на Fisher и Cramer's V. Оценени са надеждността и валидността на използвания инструмент чрез Cronbach's alpha и корелационни анализи. Избраната методология съответства на поставената цел.

6. Резултати и обсъждане

Резултатите са представени систематично и са последвани от подробно обсъждане в контекста на данните от международната литература.

Една от съществените находки е установеният статистически значим модел на различия в общата нагласа към хомеопатията между изследваните групи. Пациентите демонстрират най-позитивна нагласа, общопрактикуващите лекари заемат междинна и по-прагматична позиция, а студентите по медицина са най-критично настроени.

Особено интересна и практически значима е установената конвергенция между трите групи по отношение на комуникацията. Независимо от различията във

възприемането на ефикасността на хомеопатията, участниците споделят значението на открития диалог, информирания избор и необходимостта лекарят да може компетентно да обсъжда с пациента използването на комплементарни и алтернативни методи.

Важен резултат е установяването на комуникационна бариера между пациенти и общопрактикуващи лекари. Значителна част от пациентите не съобщават на своя лекар за използването на алтернативни методи, като причините са свързани предимно с очакване за незаинтересованост или негативно отношение от страна на медицинския специалист.

Интерес представлява и анализът на факторите, свързани с приложението на хомеопатия от общопрактикуващите лекари. Допълнителното обучение се очертава като водещ фактор за клиничното ѝ приложение, като квалифицираните в областта лекари показват по-висока ангажираност и по-голяма готовност за комуникация с пациентите по темата.

Дискусията е една от силните страни на труда. Авторът не се ограничава до механично представяне на резултатите, а ги съпоставя с публикувани международни данни и търси тяхното значение за общата медицинска практика.

7. Изводи и практически препоръки

Формулираните изводи произтичат логично от проведеното изследване и отговарят на поставените задачи.

Особено значим е изводът, че реалното използване на хомеопатия и други комплементарни методи от пациентите съществува паралелно с конвенционалното лечение, но невинаги намира място в клиничната комуникация с общопрактикуващия лекар.

От практическа гледна точка заслужава подкрепа предложението въпросът за употребата на комплементарни и алтернативни методи да бъде включван рутинно в анамнезата, при неосъждащ и пациент-ориентиран комуникационен подход.

Съществена е и препоръката медицинското образование да осигурява базова информираност относно КАМ, като акцентът бъде поставен върху критичната оценка на доказателствената база, безопасността и компетентната комуникация с пациенти, които използват такива методи.

8. Научни и научно-приложни приноси

Данните в проучването на д-р Ева Христова са важни за медицинската практика. Тя е посочила 16 приноса, които са в 3 аспекта-оригинален, научно-практически и с потвърдителен характер. От приносите с оригинален характер следва да се отбележи, че това е първото у нас широко мащабно сравнително проучване за анализ и оценка на нагласите за прилагането на хомеопатия, което едновременно включва общопрактикуващи лекари, пациенти и бъдещи лекари и позволява техните нагласи да бъдат анализирани в обща методологична рамка. Интерес представлява изследването на студентите едновременно като бъдещи медицински специалисти и като настоящи

потребители на хомеопатия, както и анализът на промяната на нагласите в контекста на медицинското обучение.

С научно-приложно значение е установената необходимост от подобряване на комуникацията относно комплементарни и алтернативни методи в общата медицинска практика, както и застъпване и обучението по хомеопатия като допълнителна квалификация за ОПЛ, което да доведе до по-висока клинична ангажираност и по-голяма готовност за прилагането и в общата практика.

9. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Във връзка с дисертационния труд са представени четири научни публикации и две участия в научни форуми. Публикациите разглеждат различни аспекти на хомеопатията, включително знанията и нагласите на българското население, причините за търсене на хомеопатично лечение и приложението на комплементарни и алтернативни методи при определени здравни проблеми. Представената публикационна активност показва последователна работа на докторанта по тематиката на дисертационния труд и популяризиране на част от получените резултати в научната общност.

10. Автореферат

Предоставеният ми екземпляр от автореферата е достатъчен като обем, съдържание и качество и отразява основните резултати от дисертационния труд. Той отговаря напълно на изискванията, посочени в Правилника на МУ - Варна.

11. Критични забележки и препоръки

Нямам критични забележки и препоръки към проведеното изследване, изводи и приноси и предоставените ми материали по процедурата.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на д-р Ева Христова Иванова на тема „Хомеопатия в общата медицинска практика“ представлява самостоятелно и завършено научно изследване по актуален и практически значим за общата медицина проблем. Дисертационния труд отговаря на всички на изисквания според Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагането му и съответния Правилник на МУ-Варна. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на изискванията на МУ-Варна. Поставената цел е ясно формулирана, задачите са последователно изпълнени, приложената методология е адекватна, а получените резултати са анализирани и обсъдени в контекста на съществуващите научни данни. Формулираните изводи произтичат от проведеното изследване, а представените приноси имат научна, потвърдителна и научно-приложна стойност.

Особено положително оценявам насочването на дисертационния труд към практически значимия проблем за комуникацията между лекар и пациент. Независимо от научните дискусии относно ефикасността на хомеопатията, реалното използване на комплементарни методи от пациентите е факт, който изисква от общопрактикуващия лекар информираност, критична оценка, клинична бдителност и умения за открита комуникация.

Считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“.

На това основание давам своята положителна оценка и предлагам на уважаемите членове на Научното жури да гласуват положително за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ на д-р Ева Христова Иванова.

27.08.2025 г.

гр. Варна

Изготвил: доц. д-р Св

Катедра Обща медицина, МУ-Варна

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679